

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

BUCURIA REÎNTÂLNIRII

Mesajul dlui Vasile MARINA, rector al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor habilitat, profesor universitar, în pragul noului an de studii

Suntem în pragul toamnei de aur. Iar toamna „se numără bobocii”, ne atenționează înțelepciunea populară a proverbului. Bucuria reîntâlnirii, însoțită de paleta curcubeică și fascinantă a florilor târzii, autumnale, ne inspiră încrederea că Primăvara septembrină ne va călăuzi mereu pe făgașul bunelor speranțe, înnoitate de spiritul înnoitor și cutezător al împlinirilor care nu vor întârzia să bată la ușa așteptărilor fără de care nu poți porni niciodată la drum.

Odată întruniți la lumina irizantă a florilor, la propriu și la figurat, mai ales acum, când ne aflăm tot mai aproape de hotarul celor două decenii de existență a instituției, este imposibil de a nu încerca sentimentul înaltei responsabilități socioumane în fața noilor cadre de funcționari publici și a întregului corp profesoral-didactic al Academiei de

Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Este un prilej onorific de a Vă ura noi succese pe tărâmul îmbrățișat din dragoste și cu intensitatea neștiută a clipei necunoscute și revelatoare, cu adevărat de sărbătoare, de surpriză și de floare.

Încadrați în ritmul crescând al transformărilor, al reformelor trasate de noua orientare a Alianței pentru Integrarea Europeană, de către noua guvernare, care și-a asumat „schimbarea până la capăt”, trebuie să aspirăm dimpreună cu societatea civilă la noi culmi, de calitate, în activitățile noastre de instruire, perfecționare și educație, științifico-didactice, teoretice și practice totodată. Am dori ca Primăvara sufletească a Toamnei curente să palpate în fiecă clipă a acțiunilor noastre prezente și de viitor, menite să ne dezvăluie întregul potențial al ca-

pacităților și aptitudinilor pe care suntem chemați să ni le manifestăm expres și cu credința deplină a inimii, cu conștiința datoriei împlinite de conducători și de cadre didactice, de măestri și de învățăcei, de funcționari publici.

De altfel, prin Carte, prin Știință, prin efortul nostru intelectual colectiv și prin Voia Celui și a Celor de Sus, firește, direct și indirect, contribuim, trebuie să contribuim la creșterea unor noi generații talentate de conducători, de aspiranți la titlul responsabil de funcționar public pe potrive cerințelor și aspirațiilor timpului și societății mereu în căutare de noi și performante soluții de transformare și devenire.

Orice început de bun augur se cuvine să aibă numaidecât o finalitate clară și exemplară, dacă nu de model. Calea oricărui succes, în fond, trece prin inimile și prin conștiința noastră de sine, dar și prin sentimentul demnității personale și de neam, nu în ultimul rând, de individualitate și alteritate, de personalitate și colectivitate.

Dintre sărbătorile de peste an începutul noului an de studii 2011-2012 este, nici vorbă, una ideală și nu numai inaugurală, coborâtore din floare, din Cuvânt, din tradiția Lui biblică, dar și din cea a Casei noastre Mari, a celor consfințite de lege și de condiția umană a verticalității și onestității etico-civice, didactice, în ultimă instanță. Omul a fost, este și va fi întotdeauna „măsura tuturor lucrurilor”. Lui îi stă bine să fie acolo, unde îl cheamă speranțele și idealurile fără de care Primăvara doleanțelor sale nu va atinge niciodată Toamna împlinirilor umane. De aceea vreau să Vă zic încă o dată: „Într-un ceas bun și cu Dumnezeu înainte”, neuitați de dimineața florilor, de Primăvara neuitatei Toamne de azi și dintotdeauna!”

Noul an de studii: noi sarcini, dar și noi speranțe

Interviu cu dna Tatiana ȘAPTEFRAȚI, director al Departamentului organizarea instruirii al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor, conferențiar universitar

CORRESPONDENTUL: Stimate doamnă Tatiana Șaptefrați, Vă rog să acceptați, în primul rând, sincerele noastre felicitări cu prilejul începerii noului an de studii, 2011-2012, la Academia de Administrare Publică, iar în al doilea rând, V-aș ruga să ne relațiți, cum s-a încheiat admiterea din anul acesta la Academie, câți masteranzi vor studia la toți anii și formele de studii?

Tatiana ȘAPTEFRAȚI: Mulțumim mult pentru felicitări, ele, de

fapt, sunt adresate întregului corp profesoral-didactic și de colaboratori al Academiei. Procesul de admitere pentru anul de studii 2011-

2012 s-a încheiat cu succes, astfel contingentul de masteranzi care își vor face studiile în cadrul Academiei noastre s-a mărit cu 425 de masteranzi. Numărul total de masteranzi în noul an de studii este de 761 de persoane. Repartizarea pe ani și forme de studii se prezintă după cum urmează: anul I de studii - 425 de masteranzi, inclusiv 87 de masteranzi cu frecvență la zi și 338 de masteranzi - la studii cu frecvență redusă; anul II de studii - 336 de masteranzi, inclusiv studii la zi - 83 de masteranzi și 253 de

masteranzi - la studii cu frecvență redusă. Menționez faptul că pentru anul de studii 2011-2012 au fost solicitate îndeosebi specialitățile administrare publică și management, la care a fost înregistrat un concurs de 3-4 candidați pentru un loc la buget.

COR.: Prin ce se va deosebi noul an de studii de cel precedent, care va fi organizarea metodică, instructivă și științifică a studiilor postuniversitare din cadrul Academiei?

(Continuare în pag. 3)

Mesaj de felicitare angajaților și veteranilor Serviciului de Informații și Securitate

Președintele interimar al Republicii Moldova, Marian Lupu, Președinte al Parlamentului, a participat la ceremonia festivă

dedicată marcării a două decenii de la crearea serviciilor speciale moldovenești și i-a felicitat pe angajații și veteranii Serviciului de Informații și Securitate.

În mesajul de felicitare al Președintelui interimar Marian Lupu se menționează:

„Vă adresez cele mai sincere și cordiale felicitări cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la crearea organelor securității naționale ale Republicii Moldova.

În cele două decenii care au trecut de la declararea independenței sale, Republica Moldova a parcurs o cale deloc ușoară. Riscurile și amenințările, atât interne, cât și externe, la adresa securității naționale au făcut ca ofițerilor de informații și securitate să le revină responsabilitatea îndeplinirii unor sarcini de importanță majoră.

Specificul activității pe care o desfășurați reclamă din partea

D-voastră să manifestați, zi de zi, devotament și dedicație fără rezerve intereselor supreme ale statului, înalt profesionalism și calități morale deosebite.

Cu acest prilej aniversar, țin să Vă exprim întreaga grațitudine pentru eforturile depuse în îndeplinirea dificilei misiuni de asigurare a securității naționale”.

**Serviciul de presă
al Aparatului Președintelui
Republicii Moldova**

Deputații Mihai Ghimpu și Ion Hadârcă participă la Forumul Parlamentar al Comunității Democrațiilor de la Washington

Deputații Mihai Ghimpu și Ion Hadârcă participă la Reuniunea Forumului Parlamentar al Comunității Democrațiilor, care se desfășoară la Washington pe 15 septembrie.

Actuala reuniune a Forumului Parlamentar cu genericul „Consolidarea libertății și a guvernării democratice: rolul Forumului Parlamentar al Comunității Democrațiilor” are loc cu ocazia Zilei Internaționale a Democrației, sărbătorită anual pe data de 15 septembrie, potrivit Adunării Generale a ONU.

La reuniunea de la Washington vor participa membri ai

Congresului SUA și ai Parlamentului European, președinții forurilor legislative ale Lituaniei și Albaniei, parlamentari din SUA, Canada, Federația Rusă, Germania, Polonia, Portugalia, Georgia, Argentina, Mexic, Mongolia etc., precum și reprezentanți ai mai multor

instituții democratice internaționale, precum Fundația Națională pentru Democrație, Institutul Republican Internațional și Institutul Național Democrat.

În cadrul Forumului, deputatul Mihai Ghimpu va rosti un discurs la subiectul „Suport pentru reușita democrației: rolul forurilor legislative privind asistența tranzițiilor și guvernării democratice”.

Deputații Mihai Ghimpu și Ion Hadârcă sunt cofondatorii Forumului Parlamentar al Comunității Democrațiilor și semnarii Declarației de la Vil-

nius din 2010 de constituire a respectivei instituții.

Forumul Parlamentar al Comunității Democrațiilor, constituit în martie 2010, este o structură informală care reunește deputați din 18 state membre ale Comunității Democrațiilor. Obiectivul acestei structuri este cooperarea multilaterală în vederea consolidării democrației și a promovării păcii, dezvoltării statelor pe care le reprezintă și respectarea drepturilor omului în întreaga lume.

**Secția Relații cu mass-media
a Parlamentului
Republicii Moldova**

Vlad FILAT a avut o întrevedere cu o delegație a Parlamentului chinez

Prim-ministrul Vlad Filat a avut o întrevedere cu vicepreședintele Comitetului Permanent al Marii Adunări Naționale a Reprezentanților Poporului Chinez, Sang Guowei, care, însoțit de o delegație a Parlamentului chinez, efectuează în perioada 11-13 septembrie o vizită oficială în țara noastră.

Prim-ministrul a urât înaltului oaspete bun venit în Republica Moldova, dorindu-i o ședere cât mai plăcută.

Vlad Filat a exprimat grațitudine părții chineze pentru suportul acordat țării noastre, menționând relațiile bilaterale

foarte bune. Prim-ministrul a pledat pentru intensificarea lor mai ales în ceea ce privește colaborarea economică.

Vlad Filat a solicitat delegației chineze să transmită salutul său Prim-ministrului Republicii Populare Chineze, Wen Jiabao, subliniind că în rezultatul întrevederii de anul trecut au fost realizate mai multe proiecte importante.

La rîndul său, vicepreședintele Parlamentului Republicii Populare Chineze a transmis Prim-ministrului Vlad Filat un mesaj de salut din partea Premierului chinez, Wen Jiabao și a

adresat felicitări în legătură cu aniversarea a 20-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova.

Sang Guowei a menționat că pe parcursul a 20 de ani relațiile moldo-chineze au fost stabile, iar în ultimii ani acestea au cunoscut o dezvoltare rapidă.

Oficialul chinez a subliniat că țara sa acordă o atenție sporită relațiilor cu Republica Moldova. Sang Guowei a precizat că China sprijină independența, suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova, precum și eforturile de rezolvare a diferendului transnistrean.

„Vinul moldovenesc nu este mai prejos la calitate decât cel francez, de aceea trebuie să-l facem mai cunoscut pe piața chineză”, a spus vicepreședintele Legislativului chinez.

**Serviciul de presă
al Guvernului
Republicii Moldova**

Noul an de studii: noi sarcini, dar și noi speranțe

(Sfârșit. Început în pag. 1)

T. Ș.: Noul an de studii se va deosebi de precedentul din punctul de vedere al cantității, dar, neapărat, și al calității. Cantitativ, vom avea un număr mai mare de masteranzi, contingentul, practic, s-a dublat în raport cu anul precedent de studii, iar calitativ - procesul de instruire în cadrul Academiei este modernizat și ajustat permanent în conformitate cu realizările științei administrației, cu cadrul legal ce reglementează activitatea funcționarilor publici, precum și cu dezideratele timpului înaintat autorităților administrației publice. În această ordine de idei, activitatea metodică va fi focalizată pe elaborarea materialelor didactice, perfecționarea cadrului profesoral-didactic, continuarea activității Seminarului metodic. În realizarea procesului de instruire se va pune accentul pe aplicarea metodelor participative. Va fi promovat schimbul de experiență a cadrelor didactice prin desfășurarea orelor cu acces public. Vom căuta posibilități de aplicare în practică a principiului mobilității profesorilor și masteranzilor. Activitatea științifică a catedrelor va fi direcționată spre cercetarea domeniilor prioritare ale administrației publice. O atenție sporită va fi acordată activității științifice a masteranzilor pe parcursul elaborării tezelor de master. Scopul nostru este ca rezultatele investigațiilor științifice, propunerile și recomandările reflectate în tezele de master să-și găsească aplicare în practică.

COR.: Este arhicunoscut faptul că succesul procesului instructiv depinde, în primul rând, de cadrele de profesori. Care este situația de moment la capitolul respectiv? V-aș ruga să ne dați chiar niște nume notorii de savanți și profesori, care vor activa la instituția noastră de învățământ superior.

T. Ș.: Rectoratul Academiei și, în primul rând, domnul Vasile Marina, rector, doctor habilitat, profesor universitar, precum și dl Oleg Balan, vicerector, doctor habilitat, profesor universitar interimar, Departamentul organizarea instruirii întotdeauna au insistat și insistă pe antrenarea în

realizarea procesului de instruire a unui corp profesoral-didactic profesionist, competent și responsabil. În acest context, procesul de instruire în anul de studii 2011-2012 va fi asigurat de profesori de o înaltă competență și responsabilitate.

Ne întristează faptul că acest an de studii îl vom începe fără primul rector al Academiei, dl Mihail Platon, doctor habilitat, profesor universitar, care întotdeauna era alături de noi și căruia îi simțim lipsa sfaturilor și poveștelor înțelepte.

Și în acest an sunt invitați savanți, personalități notorii din domeniu. Nu putem să nu-i menționăm astăzi pe distinșii profesori care aduc o contribuție considerabilă la formarea specialiștilor pentru autoritățile administrației publice din ziua fondării Academiei și până în prezent: dna Tatiana Manole, doctor habilitat, profesor universitar, dl Tudor Tuhari, doctor habilitat, profesor universitar, dl Andrei Blavovschi, doctor, conferențiar universitar, dl Teodor Popescu, doctor, conferențiar universitar, dna Otilia Stamatin, doctor, conferențiar universitar, dl Nicolae Romandaș, doctor, profesor universitar, dna Svetlana Cojocaru, doctor, conferențiar universitar, dl Tudor Deliu, conferențiar universitar, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

Doresc să le menționez pe această cale și pe specialistele Departamentului organizarea instruirii dnele Maria Morari și Galina Răzlog care, de asemenea, activează în cadrul Academiei de la fondarea acesteia și asigură cu succes realizarea procesului de instruire.

COR.: Sunteți satisfăcuți de nivelul de asigurare a procesului de instruire de la Academie cu săli de studii, calculatoare, literatură de specialitate, cu alte mijloace și materiale didactice? Vă rog să ne deschideți puțin parantezele sub acest aspect.

T. Ș.: În acest an s-a lucrat mult pentru îmbunătățirea condițiilor de realizare a procesului de instruire și în context aducem mulțumiri personalului tehnic care a muncit de zor pe parcur-

sul verii pentru a ne crea condiții de lucru. Astăzi sălile de studii sunt reparate, amenajate și gata de a primi masteranzii. Eu cred că multe instituții de învățământ superior din țară și-ar dori astfel de condiții. Academia dispune de cea mai bogată bibliotecă în domeniul administrației publice cu un fond de carte de cca 33000 volume. Dispunem de 4 săli amenajate cu calculatoare performante. Catedrele sunt asigurate cu proiectoare, laptopuri, materiale didactice pentru realizarea procesului de instruire.

COR.: Eficiența instruirii în cadrul Academiei depinde, în mare măsură, de relațiile cu organele administrației publice centrale și locale, de colaborarea cu instituțiile similare din străinătate. Ce ne puteți comunica despre activitatea Academiei în acest sens?

T. Ș.: Specificul instruirii în cadrul Academiei este determinat de faptul că trebuie să aibă un nivel sporit de aplicabilitate practică. În acest context, colaborarea Academiei cu autoritățile administrației publice este inevitabilă. Procesul de colaborare începe cu admiterea la studii. Corpul profesoral-didactic și colaboratorii Academiei acordă permanent consultații autorităților administrației publice și sunt receptivi la solicitările acestora. Reprezentanții autorităților administrației publice sunt membri ai Consiliului de administrare și Senatului Academiei.

Cu privire la colaborarea Academiei cu instituțiile similare din străinătate putem menționa faptul că anul acesta au fost restabilite relațiile cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, România.

Academia colaborează cu Școala de Administrare Publică din Szczecin, Polonia, cu Institutul Național de Administrare din Portugalia, cu Institutul Regional de Administrare Publică din Odessa, Ucraina, cu Școala Letonă de Administrare Publică, Riga, Letonia, cu Academia de Administrare de pe lângă Președintele Republicii Belarus și alte instituții.

COR.: Masteranzii care au încheiat primul an de studii la secția de zi au susținut, în perioada 20 iunie - 15 iulie, stagiul de practică. Vă rog să ne spuneți, cum s-a încheiat acest stagiul, ce le-a dat el masteranzilor și ce concluzii a tras Departamentul D-voastră în vederea unei mai bune organizări pe viitor?

T. Ș.: Realizarea integrală a Planului de învățământ include și stagiul de practică, pe parcursul căruia masteranzii consolidează cunoștințele teoretice acumulate în sălile de studii și obțin abilități practice în domeniu. Anul acesta masteranzii au realizat cu succes stagiul, unii dintre ei chiar au primit oferte pe viitor de a fi angajați în cadrul autorităților publice în care au susținut stagiul. În perioada 19-23 septembrie, se va desfășura susținerea publică a stagiului de practică de către masteranzi, în context invitând și reprezentanții ziarului pe care îl reprezintă.

COR.: Vă mulțumesc pentru interviu și Vă urez succese în noul an de studii.

T. Ș.: Vă mulțumesc și eu pentru atenția și interesul manifestat față de procesul de instruire. Într-un ceas bun, cu noi forțe și aspirații în noul an de studii.

Pentru conformitate:
Mihai MANEA

Necesitatea dezvoltării profesionale a funcționarilor publici este evidentă

Interviu cu dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltarea profesională al Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

CORRESPONDENTUL: Stima-tă doamnă Aurelia Țepordei, înainte de a purcede la realiza-re interviului nostru, V-aș ruga să ne dați o definiție a procesu-lui de dezvoltare profesională, realizat atât la noi, la Academie, cât și în cadrul altor instituții din țară și din străinătate.

Aurelia ȚEPORDEI: În literatura de specialitate întâlnim mai mulți termeni care, deși prin formularea lor sugerează un conținut diferit, prin definițiile care li se dau de către autorii respectivi au același conținut sau unul asemănător. Este vorba de formarea profesională, pregătirea profesio-nală, perfecționarea profesională, instruirea continuă, dezvoltarea profesională.

Dezvoltarea profesională continuă a personalului, conform prevederilor cadrului normativ în vigoare, care reglementează activitatea funcționarului public, presupune desfășurarea activită-ților de instruire într-un cadru sis-tematic și planificat, având drept scop aprofundarea și actualizarea cunoștințelor, dezvoltarea abilită-ților; modelarea atitudinilor necesare funcționarului public pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor funcției.

Ritmul accelerat al schimbărilor din sistemul social în general, precum și din sistemul adminis-trativ în special, determină perisabilitatea cunoștințelor obținute în instruirea inițială, de bază. În scopul completării studiilor obți-nute în instituțiile de învățământ superior, precum și pentru a fi eficienți în activitate funcționarii publici trebuie să-și evalueze con-tinuu necesitățile de instruire și să le adapteze schimbărilor perma-nente din administrația publică.

Necesitatea perfecționării profesionale este impulsionată și de gradul de motivare a funcțio-narilor publici. Evident, motivarea individuală este diferită și deter-minată de trăsăturile de personali-tate ale fiecăruia. Însă identificarea corectă a factorilor motivaționali pentru fiecare funcționar public ar

duce la satisfacerea necesităților de dezvoltare și, respectiv, la rea-lizarea lui profesională.

În Republica Moldova sunt create condiții pentru realizarea acestui scop. Menținerea perma-nentă a competenței profesionale poate fi efectuată prin mai multe tipuri și forme de instruire, inclu-siv prin cursuri de dezvoltare pro-fesională de scurtă durată care se realizează în cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

COR.: Statutul Academiei de Administrare Publică preve-de, din câte cunosc, că ea este un centru național de pregăti-re și perfecționare a cadrelor de funcționari publici din țară. Cum a evoluat acest proces pe parcursul celor 18 ani de func-ționare a Academiei pe plan organizatoric, metodic și in-structiv? Ce se va întreprinde pe viitor în acest sens, pentru ca Academia să corespundă, în-tr-adevăr, menirii sale?

A.Ț.: Aveți dreptate. În confor-mitate cu statutul său, Academia este o instituție de stat de învățământ superior universitar, care își desfășoară activitatea în calitate de Centru național de promova-re a politicii de stat în domeniul administrației publice, de instruire și perfecționare a personalului din serviciul public și de asigurare științifică și metodică a activității autorităților publice.

Mai mult decât atât. Pregă-tirea profesională a personalului din administrația publică în Re-publica Moldova în cadrul unui sistem coerent, planificat își are începutul în anul 1993, an în care a fost fondată Academia de Administrare Publică pe lângă

Președintele Republicii Moldova. Pe parcursul celor 18 ani de acti-vitate, în această instituție de în-vățământ s-a constituit un sistem nou de pregătire și instruire a ca-drelor, de care republica în trecut n-a dispus. Obiectivele Academiei constau în pregătirea cadrelor care au menirea să folosească în activitatea lor metode moderne de dirijare, bazate pe principii-le noi ale serviciului public. Este vorba despre o nouă concepție de pregătire a cadrelor, despre pregătirea funcționarilor publici profesioniști, ceea ce corespunde întocmai obiectivelor reformei administrației publice.

Perfecționarea profesională a cadrelor din administrația pu-blică, tot conform Statutului său, constituie una din direcțiile prio-ritare de activitate a Academiei. Și aceasta nu este întâmplător. Procesele complexe care se des-fășoară în administrația publică în ultimul timp, schimbările institu-ționale și funcționale, activitatea în condiții noi a structurilor admi-nistrative au atras după sine ne-cesitatea constituirii unui sistem nou de formare și funcționare a aparatului organelor administra-ției publice.

Deci Academiei îi revine un rol deosebit în dezvoltarea pro-fesională a funcționarilor publici, fapt stipulat și în Regulamentul cu privire la perfecționarea profesio-nală a funcționarilor publici.

Activitățile de dezvoltare profesională se desfășoară în ca-drul Academiei de către Departa-mentul dezvoltare profesională, a cărui misiune este planificarea, organizarea și desfășurarea pro-cesului de dezvoltare profesiona-lă a personalului din autoritățile publice și din alte instituții publi-ce și private.

În anul 1998, a fost înființată Direcția perfecționare continuă a personalului, în cadrul căreia a fost elaborată și implementată baza organizatorică și metodică a procesului de dezvoltare profesio-nală a personalului din adminis-trația publică.

Începând cu anul 2003, activi-tățile de perfecționare a persona-lului erau organizate și desfășura-te de către cele trei departamente constituite în cadrul Academiei, iar monitorizarea și evaluarea procesului de perfecționare era efectuată de către Direcția moni-torizare, evaluare și control. În pe-rioda 2005-2010 activitățile de dezvoltare și perfecționare pro-fesională a personalului s-au desfășurat de către Direcția perfecțio-nare profesională a personalului.

Actualmente, după cum am menționat, dezvoltarea profesio-nală a personalului din cadrul autorităților publice, cât și cele private se desfășoară în cadrul Departamentului dezvoltare pro-fesională.

Pe parcursul a 18 ani de acti-vitate la cursuri de dezvoltare profesională au participat circa 21 de mii de funcționari din au-toritățile administrației publice centrale și locale de cele mai di-ferite categorii: miniștri, vicemi-nistri, președinți și vicepreședinți de raioane, șefi de subdiviziuni, specialiști. Academia a acumulat o experiență bogată în domeniul dat și această experiență trebuie îmbogățită și valorificată în con-tinuare.

COR.: Iar acum Vă rog să ne relațați succint, care sunt per-formanțele înregistrate de De-partamentul pe care cu onoare îl conduceți în primul semestru al anului în curs, dar și să ne punctați, cel puțin, unele dintre problemele cu care Vă confrun-tați în activitatea D-voastră atât de necesară și importantă.

A.Ț.: Activitățile de dezvolta-re profesională a personalului din autoritățile publice centrale și lo-cale s-au desfășurat în semestrul I al anului 2011 în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare, Statutului Academiei, Regulamentului intern cu privire la dezvoltarea profesională conti-nuă a personalului.

În perioada respectivă Aca-demia a organizat și desfășurat
(Continuare în pag. 5)

Necesitatea dezvoltării profesionale a funcționarilor publici este evidentă

(Sfârșit. Început în pag. 4)

cursuri de dezvoltare profesională pentru 1334 de funcționari din administrația publică: la comanda de stat - 22 de cursuri de dezvoltare profesională a personalului în cadrul cărora au fost instruiți 598 de funcționari; cu finanțare din Fondul Fiduciar multidonator - 30 de cursuri de instruire pentru 610 funcționari din cadrul autorităților administrației publice; în cadrul proiectului PNUD „Suport tranzitoriu pentru consolidarea capacităților administrației publice din Moldova” - 3 cursuri în cadrul cărora au fost instruiți 63 de funcționari din AAPC; la solicitarea autorităților publice/instituțiilor private - 4 cursuri pentru 63 de persoane.

Pentru fiecare categorie de participanți au fost elaborate programele de instruire, în corespundere cu subiectele de bază, cu necesitățile de instruire și coordonate cu Direcția politica de cadre a Cămarilor de Stat. Activitățile de instruire au fost realizate de către cadrele didactice ale AAP, precum și de către funcționari cu experiență relevantă în domeniu din cadrul autorităților publice, formatori certificați. Participanții la cursuri au apreciat înalt competența profesională a cadrelor didactice, a formatorilor care au utilizat metode moderne de instruire (prezentări, brainstorming, discuții interactive, studii de caz, lucru în echipă, aplicații practice ș. a.), precum și suportul logistic al realizării programelor de instruire.

Un succes mare a avut cursul de formare a formatorilor inițiat de către Direcția politica de cadre pentru funcționari din cadrul autorităților publice centrale. Menționăm nivelul înalt de pregătire și realizare a primei sesiuni din cadrul cursului menționat la care au participat 21 de persoane. A fost apreciat înalt și inițiativa de instruire a tinerilor manageri din administrația publică centrală în cadrul programului „Managementul îmbunătățit al politicilor publice”.

COR.: Nu a mai rămas mult și Veți demara un nou semestru de dezvoltare profesională a funcționarilor publici din republică. Prin ce se va caracteriza

el și ce va aduce nou, original, inedit în activitatea de perfecționare?

A.Ț.: Noul semestru de dezvoltare profesională demarează la 12 septembrie. Până la finele anului urmează să-și perfecționeze calificarea circa 1500 de funcționari din administrația publică centrală și locală. La fel ca și în primul semestru, activitățile se vor desfășura:

- la comanda de stat, stabilită prin Hotărârea Guvernului nr. 1114 din 6 decembrie;
- cu finanțare din Fondul fiduciar multidonator;
- cu suportul financiar al partenerilor de dezvoltare;
- la solicitarea autorităților publice.

Departamentul Dezvoltare profesională va depune toate eforturile pentru ca și în semestrul II activitățile de dezvoltare profesională să se desfășoare conform prevederilor cadrului normativ, să fie utile pentru cei care participă la ele.

COR.: Nu Vă supărați, dar am impresia că, înainte de a se ocupa de organizarea dezvoltării profesionale a funcționarilor publici, fie ei și debutanți, colaboratoarele Departamentului D-voastră – deși doamne foarte tinere, cu o excelentă pregătire teoretică și practică, pline de energie și inițiativă, dar totuși cu insuficientă experiență în domeniu - necesită ele însele o pregătire foarte serioasă în problema respectivă. Cum Vă descurcați în această situație?

A.Ț.: Ar fi, cel puțin, de înțeles faptul că cei care participă nemijlocit la organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională să nu-și perfecționeze ei înșiși calificarea. Indiferent de pregătirea teoretică și practică pe care o au – toate colaboratoarele Departamentului au făcut studii de masterat în domeniu. Chiar la prima sedință de lucru a Departamentului am menționat necesitatea dezvoltării profesionale a colaboratorilor și am solicitat ca acest lucru să fie realizat ca și o obligație.

Deci, menținerea permanentă a competenței profesionale

este o obligație a colaboratorilor Departamentului și o realizăm prin mai multe forme.

Și, evident, toate colaboratoarele Departamentului au participat la cursuri de dezvoltare profesională cu o durată de 40 de ore.

Și pentru că m-ați întrebat despre colegile mele, nu pot să nu menționez responsabilitatea, exigența, efortul pe care îl depun fiecare în parte și toate împreună pentru realizarea eficientă a misiunii Departamentului.

COR.: V-aș ruga să ne relați pe scurt despre colaborarea Departamentului D-voastră cu Direcția pentru politica de cadre a Cămarilor de Stat a Guvernului Republicii Moldova, cu organele administrației publice centrale și locale în vederea organizării unei cât mai eficiente activități de dezvoltare profesională a cadrelor de funcționari publici.

A.Ț.: În procesul de planificare, organizare și realizare a activităților de dezvoltare profesională a funcționarilor publici sunt implicați o serie de factori, fiecare având atribuțiile și responsabilitățile sale distincte.

Mă refer aici la Direcția politica de cadre a Cămarilor de Stat a Guvernului Republicii Moldova, autoritățile administrației publice centrale și locale, formatorii practicieni. Aș menționa cîteva forme de colaborare.

Una dintre ele este coordonarea cu Direcția politica de

cadre a programelor de instruire elaborate în cadrul Academiei. Direcția politica de cadre, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1114 din 06 decembrie 2010, coordonează programele de instruire și monitorizează, evaluează realizarea acestora. De asemenea, coordonează activitățile de dezvoltare profesională a personalului din administrația publică realizate cu suportul financiar al partenerilor de dezvoltare.

O altă modalitate de colaborare este participarea în calitate de formatori, alături de cadrele didactice ale Academiei, a conducătorilor și funcționarilor cu o bogată experiență din organele administrației publice. Astfel, pe parcursul anului 2011 în calitate de formatori în procesul de instruire au participat circa 70 de colaboratori ai organelor administrației publice centrale și locale.

Consider că numai printr-o colaborare fructuoasă cu organele administrației publice vom reuși să sporim eficiența instruirii.

COR.: Vă mulțumesc pentru interviu și Vă urez noi succese în activitatea D-voastră nobilă și responsabilă.

A.Ț.: Vă mulțumim și noi pentru interesul pe care îl manifestăți pentru activitățile de dezvoltare profesională, precum și pentru faptul că relațiți în permanență despre aceste activități în ziarul Academiei.

**A intervievat
Mihai GHEORGHE**

Dezvoltarea infrastructurii drumurilor – o sarcină de primă importanță

Ministrul transporturilor și infrastructurii drumurilor, Anatol Șalaru, s-a întâlnit recent cu președintele Băncii Europene de Investiții (BEI), dl Philippe Maystadt, care s-a aflat în Republica Moldova într-o vizită oficială de două zile. Oficialii au discutat chestiunile privind derularea contractelor de reabilitare a drumurilor de importanță națională din Republica Moldova, precum și despre inițierea unor noi proiecte care vor demara după anul 2013.

Ministrul Anatol Șalaru a mulțumit oficialului european pentru susținerea financiară acordată Republicii Moldova pentru dezvoltarea infrastructurii drumurilor și securității rutiere, declarând că în pre-

zent se lucrează la noi proiecte pentru reabilitarea drumurilor care urmează a fi propuse spre aprobare Băncii Europene de Investiții.

La rândul său, președintele Băncii Europene de Investiții, dl Philippe Maystadt, a apreciat corectitudinea și transparența organizării licitațiilor pentru construcția drumurilor și îndeplinirea condițiilor contractuale între Guvernul Republicii Moldova și BEI.

În prezent, sunt inițiate proiecte noi pentru a treia tranșă, astfel ministrul Anatol Șalaru a înmănat președintelui BEI un demers în care este expusă poziția MTID în vederea alocării a 122 mil. de euro pentru reabilitarea și a altor drumuri de importanță economi-

că națională.

În cadrul întrevederii a fost prezentat un proiect de construcție a unei linii de cale ferată cu un coeficient economic important pentru Republica Moldova. Este vorba despre un tronson nou Mărculești-Soroca-Iampol (Ukraina) și construcția unui pod peste Nistru.

Banca Europeană de

Investiții contribuie la integrarea, dezvoltarea balansată și coeziunea economică și socială a țărilor membre UE, iar în Țările Partenerie de Est, BEI susține Politica de Vecinătate a UE prin finanțarea proiectelor de interes semnificativ pentru UE.

BEI și-a început activitatea în Republica Moldova în noiembrie 2006.

La solicitarea Ministerului Economiei, Austria va lansa un proiect pilot de transfer al experienței în instruirea profesională

La solicitarea Ministerului Economiei, Austria va lansa un proiect pilot de transfer al experienței în instruirea profesională, prin intermediul Asociației Concordia.

Anunțul a fost făcut de către ministrul federal al muncii, afacerilor sociale și protecției consumatorului din Austria, Rudolf Hundstorfer, în cadrul întâlnirii cu vicepremierul Valeriu Lazăr, ministru al economiei, în contextul discuțiilor privind necesitatea sincronizării sistemului educațional din Moldova cu piața muncii.

„În Moldova se înregistrează un paradox. Alocăm o cotă destul de mare din PIB pentru învățământ și avem forță de muncă, însă aceasta nu este corelată cu cererea din piața muncii”, a declarat Valeriu Lazăr, solicitând, în context,

asistența Austriei în preluarea experienței în domeniul învățământului profesional.

Oficialul austriac a arătat disponibilitatea de a oferi asistență Republicii Moldova în acest domeniu, inclusiv prin

dezvoltarea unei componente de instruire profesională a minorilor asistați de Asociația Concordia. „Oricât de importante sunt universitățile, avem nevoie și de meșteșugari”, a spus dl Hundstorfer.

Viceprim-ministrul Lazăr a mulțumit pentru suportul acordat de Austria în domeniul asistenței sociale și și-a exprimat speranța că această colaborare se va extinde și în alte domenii. După 20 de ani de independență, este cazul ca Republica Moldova să dezvolte o economie eficientă pentru a-și putea finanța programele sociale. Iar Guvernul trebuie să opereze reformele necesare pentru dezvoltarea mediului de afaceri și promovarea investițiilor.

Totodată, ministrul economiei a făcut o scurtă trecere în revistă a priorităților Guvernului în domeniul economic și social, printre care și lansarea unui amplu program de dețatizare a proprietății publice, programele în domeniul eficienței energetice etc.

Transparență decizională

Pe parcursul multor ani organele administrației publice locale au fost și mai sînt încă niște instituții care nu se pot lăuda că sînt transparente. Treptat însă lucrurile se schimbă spre bine, iar un exemplu concludent în acest sens este lansarea, la sfîrșitul lunii iulie la Bălți, a Registrului Actelor Locale, un proiect al reprezentanței Camerei de Comerț și Industrie din Bălți, în parteneriat cu Primăria Bălți și susținut financiar de

către Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Scopul proiectului este facilitarea accesului cetățenilor la deciziile luate de autorități.

Registrul Actelor Locale este o premieră pentru Moldova și constituie o bază de date a tuturor documentelor administrației publice locale, care poate fi accesată prin intermediul site-ului www.actelocale.md. Registrul electronic a fost lansat în cadrul

proiectului BIZTAR „Reforma cadrului de reglementare a activității de întreprinzător și a administrării fiscale în Moldova” al USAID. Pentru început, Registrul Actelor Locale conține doar deciziile administrației locale din Bălți.

Douglas MUIR, directorul proiectului BIZTAR-USAID: Prin intermediul registrului electronic, locuitorii și agenții economici din Bălți vor putea accesa oricînd deciziile autorităților publice locale fără a se deplasa la primărie. Asemenea serviciu există în mai multe țări europene. În Franța acest serviciu și-a demonstrat eficiența, ceea ce ne dorim și în Moldova. Scopul principal al registrului electronic este de a asigura transparența administrației locale, precum și de a reduce birocrăția și corupția prin facilitarea accesului localnicilor și întreprinderilor mici și mijlocii la actele Consiliului Municipal Bălți și ale Primăriei Bălți. Astfel, vom spori nivelul de transparență decizională la nivel local.

Guvernul Moldovei și Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională îndeamnă administrațiile locale să-și creeze conturi pe site-ul www.actelocale.md, unde pot să-și publice proiectele de decizie.

Alexandru GÎNCU, șeful Direcției administrație publică locală din cadrul Cancelariei de Stat: Registrul Actelor Locale este un serviciu electronic public menit să asigure transparența actului de guvernare la nivel local. Prin intermediul acestui serviciu societatea va avea acces la informațiile de care are nevoie, iar administrațiile locale vor comunica mai eficient cu cetățenii și cu agenții economici.

Pentru a se înregistra pe site-ul registrului www.actelocale.md, primăriile din sate și orașe trebuie să scrie un e-mail la Centrul de Guvernare Electronică la adresa: office@egov.md pentru a putea primi parola de acces.

Tatiana MATEI

Numărul elevilor înscriși în clasa I este în creștere

Numărul elevilor înscriși în clasa întâi în anul de studii 2011-2012, în instituțiile școlare din municipiul Chișinău, a crescut comparativ cu anul de precedent. Șeful-adjunct al Direcției generale educație, tineret și sport, Zinaida Popescu, a declarat recent în cadrul unei ședințe de la Primărie că de la 7078 de elevi înscriși în clasa întâi în anul trecut, numărul a crescut până la 7410.

Șeful-adjunct al Direcției a menționat că, în general, numărul de copii din ciclul primar a crescut cu 1867, iar numărul copiilor din clasele gimnaziale s-a micșorat cu

1485, de la 33809 la 32324 de elevi. De asemenea, a scăzut cu 1342 și numărul elevilor din clasele liceale, de la 17403 la 16061 copii.

„Elevii din treapta primară sunt asigurați cu manuale gratuite, cei din treapta gimnazială și liceală achită taxele de închiriere stabilite de Ministerul Educației și Ministerul Finanțelor. Pentru anul de studii 2011-2012 sunt perfectate ofertele la 36 de titluri – 23 de titluri deja sunt în instituțiile de învățământ, iar până la 10 septembrie va continua asigurarea cu manuale”, a comunicat Zinaida Popescu.

Potrivit Direcției Educație, la 1 septembrie și-au reluat activitatea 141 de instituții de învățământ preuniversitar, inclusiv 7 școli-grădinițe, 10

școli primare, 36 de gimnazii, 81 de licee inclusiv 2 cu instruirea serală, 5 școli speciale, cu totalul de 76 619 elevi.

Cor. F.P.

Raionul Ungheni va beneficia de 5 autobuze pentru transportarea elevilor

Anul acesta, în raionul Ungheni, au pășit pentru prima dată pragul școlii 1492 copii, din numărul total de 13813 elevi școlarizați. Specialiștii de la Direcția Generală Raională Învățământ, Tineret și Sport (DGRITS) susțin că au fost asigurate condiții satisfăcătoare pentru educația de calitate la toate treptele de școlarizare în instituțiile de educație și instruire. Aceasta ar însemna că au fost finalizate la timp toate lucrările de reparație capitală și cosmetică în licee și gimnazii. Chiar dacă au fost și unele lacune, cum au avut loc în gimnaziul din Zăzulenii Vechi și grădinița din Condrătești, prescripțiile organelor de resort au fost înlăturate până la 5 septembrie.

O altă problemă care a fost soluționată până la începerea noului an școlar ține de procesul de reorganizare și optimizare în instituțiile pre-universitare. La acest capitol Alexandru Ciuvaga, director general interimar al DGRITS, a menționat că, în colaborare cu administrația publică locală, majoritatea absolută a problemelor a fost rezolvată. „Chiar dacă unii s-au dedat isteriei

odată cu începerea procesului de reorganizare și optimizare, acum totul, practic, a revenit la normal”, spune dânsul. Copiii de vârstă gimnazială din satul Blindești au fost înscriși la școala de circumscripție din Sculeni, iar cei de la Mircești – la Boghenii Noi. Totodată, au fost închise școlile primare din Floreni, Zăzulenii Vechi și Coșeni. „În acest caz copiii de vârstă școlară mică și gimnazială vor fi transportați, respectiv, la liceul din Sculeni, gimnaziile din Negurenii Vechi și Țaghira. Primăriile locale s-au conformat reformei și pe o perioadă

de trei luni au arendat câte o unitate de transport pentru transportarea elevilor și pedagogilor. De altfel, Ciuvaga spune că acesta este un lucru temporar, căci Ministerul Educației a achiziționat deja 77 de autobuze pentru raioanele care au implementat cu succes această etapă a reformei în domeniul educațional.

„Ungheniul este unul dintre primele raioane care va beneficia de 5 mijloace de transport”, concretizează dânsul. Nici pedagogii nu au fost umiliți. „Pentru fiecare dintre ei s-a găsit cea mai bună soluție, iar

acum, la început de an școlar, pot să vă spun că fiecare cadru didactic are un loc de muncă”, susține Ciuvaga. În acest an au mai fost angajați în câmpul muncii și 23 de tineri specialiști, cărora li se vor acorda și indemnizațiile stabilite de legislație.

În viziunea lui Ciuvaga, o altă problemă care necesită a fi soluționată este și angajarea lucrătorilor medicali în instituțiile de învățământ din orașul Ungheni. Aceste funcții au fost reduse la finele anului trecut în urma optimizărilor făcute de către primăria orașului. „Insistăm ca în toate instituțiile pre-universitare din oraș să fie din nou angajat câte un lucrător medical, căci nu putem face economii pe sănătatea copiilor”, spune dânsul. De altfel, pentru administrația publică locală temei pentru angajarea lucrătorilor medicali ar putea servi chiar și incidentul care a avut loc la o instituție, când în timpul careului solemn de la 1 septembrie un elev din clasele primare și-a pierdut cunoștința, iar părinții și profesorii nu au știut cum să-i acorde primul ajutor medical.

Tatiana CUIBARU

Un apeduct nou la Sculeni

La Sculeni, a fost finalizat un proiect grandios de construire a apeductului care a costat 6 mil. de lei, realizat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare, Consiliul Raional, Primăria comunei Sculeni și săteni în cadrul Proiectului Elveției de Apă și Sanitație în Moldova. Contribuția viitorilor consumatori a constituit peste 1 mil. de lei.

Pe parcursul lucrărilor au fost construite 3 fântâni arteziane, un rezervor, au fost

instalați circa 27 kilometri de rețele, 32 de fântâni de distribuție, sunt conectate și deja beneficiază de apă potabilă de calitate 620 de consumatori casnici, precum și brutăria, magazinele, instituțiile sociale, inclusiv școlile, grădinița de copii, spitalul, casa de cultură, în total - 16 instituții. Instalațiile de epurare a apei și control sunt dintre cele mai moderne, sunt instalate lămpi bactericide speciale. Apropo, se preconizează că cheltuielile pentru construcția apeductu-

lui se vor recupera în circa 50 de ani.

Încă la etapa inițială a proiectului, în sat a fost creată asociația consumatorilor de apă „Aqua Sculeni”, care acum și-a asumat administrarea sistemului de aprovizionare a satului cu apă.

Solemnitatea dedicată acestui eveniment de importanță majoră, cum este darea în folosință a apeductului, a avut loc pe 7 septembrie curent. Printre oaspeți s-au aflat reprezentanți ai ministerelor,

organizațiilor de finanțare, conducerea raionului și mulți alții.

Primarul comunei, Vasile Casian, spune că apeductul funcționează, dar încă un an întreg utilajele și exploatarea lor vor fi supravegheate în cadrul acestui proiect. Contractul de începere a lucrărilor a fost semnat în decembrie 2009, iar lucrările propriu-zise au început în octombrie trecut și s-au încheiat în iunie.

Ion CALMIȘ

Sursa: <http://www.unghiuil.info>

Ideea continuității în teoria și practica administrării publice

Dacă pornim de la justetea verificată a unui enunț anume, cum este, bunăoară, cel hipocritan de altcândva – „**Să cercetăm cele ce s-au petrecut, /Să cunoaștem cele existente, /Să aplicăm cele învățate**” –, atunci, evident, ne pomenim la ușile deschise ale viitorului societății contemporane. Or, cele trei dimensiuni ale cognoscibilității, dar și ale competenței umane, profesionale și personale, care pun în prim-plan, totodată, calitățile și aptitudinile funcționarilor publici întru exercitarea atribuțiilor lor, demonstrează că orice activitate implică necesită din partea contemporanilor, pe lângă cele atestate mai sus, și „cunoștințe de management, calități și aptitudini manageriale, ambele obligatorii în proporții variabile pentru orice funcționar public”, după Iurie Pașinschi, șef al Direcției resurse umane la Ministerul Finanțelor. Gândul de pe urmă, la care am apelat deloc incidental, ne trimite imediatmente la proaspătul volum antologic și problematic multiaspectual *Teoria și practica administrării publice* (Chișinău, 2011) apărut la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Interesante și în pas cu viața socioumană, multe dintre lucrările prezentului florilegiu științifico-metodologic etc. ne oferă, în fond, un mod sau altul de a trata anume probleme privind domeniile respective, explorate din perspectiva dictată de știința propriu-zisă, de ramurile ei diverse și complexe, dar, totodată, coagulându-se în jurul ideii de continuitate de noi pe nou, idee pe care o desprindem și din **discursul dlui Vasile Marina, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, profesor universitar**, rostit în debutul Conferinței: „**Noua conducere a întreprins, cu începere din luna mai 2010, măsuri urgente în vederea stopării procesului de stagnare și revenirea la planurile mărețe elaborate de Mihail Platon. „Intențiile sunt mai mult decât clare”, subliniază Domnia sa în final. Sperăm că vor triumfa rațiunea și buna-cuviință.**”

Sentimentul responsabilității și efectele „Participării politice: a construirii și consolidării democrației participative” (Iurie Josanu), dinamica „Evoluției statului Republica Moldova prin prisma funcționalității societății civile” (Pantelimon Varzari), „Managementul funcției publice și al funcționarului public: din perspectiva reformelor strategice” (Tamara Gheorghita) etc., alături de alte la fel de importante și necesare materiale privind spectrul de probleme (cum sunt: „Eficiența” funcționării serviciilor publice în Republica Moldova: probleme și provocări de Violeta Tincu și Angela Popovici; „Mărimea contează. Diviziunea digitală între site-urile orașelor României” de Virgil Stoica; „Efectele controlului pentru activitatea administrației publice” de Silvia Dulchi; „Locul și rolul administrației publice centrale de specialitate în sistemul administrației publice” de Tatiana Timofti și Aurel Simboreanu; „Coeziunea socială și principiile politicii sociale” de Orest Târîță și Mariana Iașco etc.) relevă primordialitatea evidențierii și conturării factorului sociouman în consolidarea și statornicia evoluției societății de la o formă la alta, fără a neglija o seamă de alte mai puțin dorite laturi ale vieții sociale, cum sunt cele remarcate în studiile „Particularitățile structurilor organizatorice în sistemul european de administrație publică” de Ludmila Andrievschi ori „Strategii de comportament în situații de conflict utilizate de conducătorii din administrația publică locală” de Radion Stamatina sau „Impactul tehnologiilor informaționale asupra procesului de reformă a administrației publice centrale din Republica Moldova” de Nicoleta Săculțanu și Teodora Gherman etc.

Cuprinzătoare și elocvente în tot ce și-au pus în obiectivul lor, lucrările incluse în **Atelierul 1. Administrația publică: instituții, mecanisme, eficiență** denotă faptul că autorii s-au pătruns de stringența studierii profunde a societății civile, cât și de necesitatea schimbării din interior a acesteia din orice punct de vedere.

Oportune în acest sens sunt,

de asemenea, și materialele constituind celelalte compartimente ale volumului. Astfel, **Atelierul 2 întrunește studii privind „Contribuția științelor juridice la eficientizarea activității administrației publice”**. Vom remarca doar câteva dintre multitudinea de aspecte tratând echidistant problematicile abordate, între care, întâi de toate: „Interzicerea discriminării văzută prin prisma convenției europene pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale” de Nicolae Romandaș, „Reforma administrației publice centrale și locale: abordări integrale prin prisma descentralizării administrative” de Sergiu Tatarov, „Respectarea drepturilor omului în mediul online” de Teodora Gherman, „Reforma structurală a administrației publice prin prisma aspectelor juridice”, de Ludmila Andrievschi, „Reglementări constituționale privind controlul exercitat asupra administrației publice centrale din Republica Moldova” de Galina Pogoneț, „Modelul european – echilibru între supranationalitate și interguvernamentalitate” de Daniel Bliorț.

Raportate la mutațiile produse în societate, studiile din **Atelierul 3 Economie și management public**, mai cu seamă, „Analiza cost-beneficiu – metodă modernă de eficientizare a cheltuielilor publice” de Tatiana Manole, „Necesitatea valorilor autentice în societatea aflată la intersecția transformărilor sistemice” de Valeriu Zbârciog, „Metodologia evaluării calității vieții în Republica Moldova” de Svetlana Gorobiev-

schii, „Managementul fondului funciar în Republica Moldova” de Ion Barbaroș și Ecaterina Barbaroș, „Structuri organizaționale și adaptarea lor la necesitățile actuale” de Oleg Frunze etc., constituie un larg spectru de analiză profundă și diversă a vieții economice a societății civile din Moldova zilelor noastre.

Ultimul, cel **de-al patrulea Atelier al antologiei Teoria și practica administrării publice**, întrunește o serie de materiale interesante, prezentate în cadrul aceleiași conferințe internaționale din 24 mai 2011, desfășurate la instituția din capitala Moldovei. Amintim între acestea doar câteva: „Aspecte psihologice ale dezvoltării profesionale în domeniul comunicării manageriale a funcționarilor publici din APL” de Otilia Stamatina, „Eficientizarea serviciului public prin dezvoltarea profesională continuă” de Tamara Gheorghita, „Consolidarea capacităților administrației publice locale în contextul politicilor de descentralizare” de Victoria Cujbă, „Evaluarea activităților de dezvoltare profesională a personalului” de Aurelia Țepordei, „Formarea lingvistică în franceză a funcționarilor publici” de Vlad Canțâr, „Transparența administrativă – un principiu prioritar în activitatea funcționarului public” de Galina Mardare și altele.

Dincolo de întreg, partea întotdeauna e suportul prim al specialistului care activează într-un cadru specific menit să contribuie în urma concursului de circumstanțe de un gen sau altul la devenirea lui profesională. **Antologia de față reliefează, prin studiile laborioase ale semnatărilor, oameni de știință, savanți, specialiști de diferite profiluri, doctoranzi și masteranzi din Moldova și din alte țări, participanți la lucrările conferinței internaționale științifico-practice din luna mai a anului curent, însemnătatea desfășurării unui asemenea for** dictat de necesitatea pregătirii și instruirii cadrelor antrenate în activitatea administrării publice de toate nivelurile.

Tudor PALLADI

Descoperirile secolului trecut

Pentru unii oameni, știința nu înseamnă decât experiențe contestabile în domeniul clonării, punerea la punct a unor nave spațiale ultraperformante sau realizarea unor calculatoare din ce în ce mai puternice. În general, pentru mulți dintre noi, știința pare ceva care nu are prea mare legătură cu viața de zi cu zi. Cu toate acestea, de-a lungul secolelor, descoperirile științifice și noile tehnologii ne-au modificat complet viața. Să vedem cum?

1900 - 1910

Invențiile care astăzi ni se par banale, au revoluționat epoca în care au apărut. Să luăm ca exemplu mașina de spălat, care datează din 1901. Această invenție care ar fi trebuit să ușureze considerabil munca gospodinelor din întreaga lume, nu a avut succesul scontat în momentul lansării sale, mai ales pentru că detergentul nu a fost inventat decât în 1916. Prima mașină automatică realizată de compania Bendix, a venit să spele onoarea inventatorilor din acest domeniu abia în 1937.

1901 a fost, fara doar și poate, un an fast pentru știință, pentru că în același an un electrician american a inventat aspiratorul, ce va fi comercializat mai târziu de compania Hoover. Tot în 1901 bărbații au primit în dar primul aparat de ras, produs de Gillette.

În următorii doi ani au fost puse la punct noi tehnologii printre care telegrafia fără fir și primul zbor controlat din istorie, dus la bun sfârșit de frații Wright.

În 1904 s-a constatat că adăugând crom și nichel oțelului acesta rezista mai bine la coroziune. Se năștea astfel oțelul inoxidabil, care va fi utilizat în realizarea majorității obiectelor de uz casnic.

În 1905, când Albert Ein-

stein a descoperit relativitatea restrânsă (o teorie pe care puțini au înțeles-o în epocă), utilizarea novocainei în timpul intervențiilor chirurgicale a sunat începutul anesteziei. Până atunci, chirurgii își anesteziau pacienții dându-le cateva inghițituri de whisky.

Mai târziu, un canadian, Reginald Aubrey Fessenden, a pus la punct primul radio AM. O inovație care, înaintea televiziunii, a adus o modificare importantă în felul în care oamenii își petrec timpul liber.

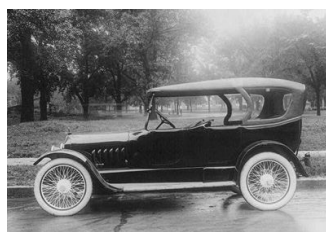
În 1907, frații Lumiere, care au inventat, de asemenea, cinematografia, au pus la punct fotografia color.

Automobilul exista încă de la începutul secolului al XX-lea, dar Henry Ford a fost cel care a inaugurat această industrie, în 1909, prin realizarea faimosului model T, disponibil la un preț de 250 \$ într-o vastă paletă de culori. Dar, Ford a inventat mai mult decât o simplă mașină, el a pus la punct o întreagă linie tehnologică pe care o vor imita majoritatea uzinelor de mașini din lume.

Nici România nu lipsește din istoria celor mai importante invenții ale primilor 10 ani din secolul al XX-lea. Henri Coandă a realizat, în 1910, primul avion cu reacție, "Coandă-1910". Expus la cel de-al doilea Salon de aeronautică din Paris, avionul a fost ignorat de lumea științifică, dar a fost remarcat de inginerul francez Gustave Eiffel care i-a spus inventatorului român: "Tinere, te-ai născut cu 30 de ani, dacă nu cu 50 de ani prea devreme". Profetice, cuvintele celebrului inginer francez s-au adeverit întocmai. Avionul cu reacție ce nu a impresionat în 1910, a devenit o realitate după 1950.

1911-1920

Urmează descoperirea sistemului atomic sau derivatele continentelor, dar acestea îi va lăsa pe mulți reci, ceea ce nu se va întâmpla în momentul punerii la punct a primului frigider, în 1913.

În 1918, Einstein a descoperit formula energiei, $E=mc^2$. Opinia publică nu a fost însă prea interesată de această descoperire, fiind preocupată mai mult de invențiile care aduceau un plus de confort; cum ar fi cuptorul cu microunde și congelatorul. Era vânzătorului de gheață a apus definitiv.

Primul război mondial nu ucide spiritul creator al inventatorilor din lumea întreagă, ce își concentrează eforturile pentru realizarea unor avioane din ce în ce mai periculoase și a unor arme tot mai ucigătoare. După război, se revine la preocupări mai umane, un american (și nu un englez) inventând pliculețul de ceai.

1921-1930

A trebuit, însă, ca omenirea să mai aștepte până în 1923 pentru ca să întâmpine cum se cuvine primul telefon cu cadran.

Doi ani mai târziu (1925), a venit rândul industriei spectacolelor să înregistreze cea mai mare revoluție din toate timpurile prin inventarea microfonicului.

Și, cum drumul fusese deja deschis, în 1926, un scoțian, pe

numele lui John Baird, v-a revoluționa viața de zi cu zi a oamenilor prin inventarea televiziunii. Singura problemă a fost că, la început, nu prea existau filme. În așteptarea cireșii din vârful tortului, publicul s-a grăbit să meargă la cinematograful pentru a vedea primul film vorbit: "The Jazz Singer". Producătorii acestui film au fost destul de sceptici la început, fiind de parere că publicul nu ar fi fost interesat de filme cu actori care vorbeau...

În 1927, anul când Charles Linbergh reușește primul zbor transatlantic fără escală, cercetătorii descoperă cortizonul (produs al glandelor suprarenale). Începe era unei mai bune controlări a durerii.

Teoria Big Bang-ului suscită indiferența generală, dar într-o epocă în care maladiile venerice erau adesea mortale, descoperirea penicilinei se bucura de mult interes.

Pe 25 august 1929, la Paris, este testată prima cabină catapultabilă de avion. Inventată de românul Anastasie Dragomir, aceasta a devenit de-a lungul timpului cea mai sigură modalitate de salvare a piloților aflați în situații critice.

În 1930 se lansează banda cu frecvența FM, mai puțin sensibilă la paraziți ca banda AM. În același an, în Montreal, se începe construirea podului Jacques-Cartier, care deschide era cartierelor cu locuințe de la periferia marilor orașe.

Industria spectacolului se fortifică în 1930, odata cu inventarea bandei magnetice și a discului cu 33 de turații. Primul disc editat avea pe el simfonia a V-a de Beethoven.

Contrabandă cu opunere de rezistență armată

Fenomenul infracțional de import ilicit al mărfurilor în țară, ocolind controlul vamal și achitarea taxelor de stat, a devenit HIV-ul comercianților și al oamenilor de afaceri din Republica Moldova. Afacerea aduce câștiguri colosale în buzunarele infractorilor, concomitent prejudiciind economia națională în proporții deosebit de mari. „Oamenii de afaceri” gestionează scheme frauduloase de import al mărfurilor de larg consum, eludând toate formalitățile și cerințele legislației în vigoare.

În luna ianuarie 2011, ofițerii Centrului au indentificat un cetățean al Republicii Moldova, care gestionează o schemă frauduloasă de import al diferitelor produse din orașul Odessa, km 7, eludând controlul vamal. Ulterior, conform informației operative, în preajma comunei Dobrogea, raionul Anenii Noi, a fost stopat un autoturism de modelul „Wolkswagen Passat” care transporta marfă de larg consum fără dovada originii acesteia. După inventariere, s-a stabilit o cantitate de 1775 unități de produse vestimentare și încălțăminte, aparate electrice și instrumente de îngrijire a unghiilor, lipici în sortiment etc. Prin urmare, s-a constatat că cetățeanul care se afla la volanul autoturismului transporta aceste mărfuri fără acte de proveniență, urmând să le comercializeze la Piața Centrală din municipiul Chișinău. Pentru încălcarea comisă, acesta a fost sancționat conform prevederilor art. 265 Cod contravențional, iar materialele acumulate pe acest caz au fost remise în instanța de judecată pentru a decide soarta corpurilor delictive.

Un alt caz de import ilicit al mărfurilor în țară, din regiunea km 7 al orașului Odessa, a fost depistat de către angajații CCCEC la 4 februarie 2011 în momentul stopării la intersecția străzilor Studenților și N. Dimo, a unui autovehicul de model „Toyota Avensis”. Ca ur-

mare, fiind verificat portbagajul automobilului, s-a stabilit că în acesta se aflau mai multe cutii cu încălțăminte pentru bărbați și femei; aparate electrice cosmetologice; antene TV; casetofoane pentru automobil și lămpi cu radioul integrat.

Și dacă majoritatea cazurilor de contrabandă au fost depistate la trecerea frontierei de stat în regiunea de sud a țării și mărfurile au fost importate din Ucraina, atunci la 24 martie 2011, angajații CCCEC au supus unui control frontal S.R.L. „Valdesprim” care, potrivit informației deținute, introdu-

depistate mărfuri, și anume – carne și produse din carne de pui, într-o cantitate de 2 215 kg, fără dovada originii acestora. Ca urmare, a fost aplicat sechestrul pe marfa descoperită, până la momentul în care se vor lua decizii concrete privind aplicarea ulterioară a acestora și tragerea la răspundere a persoanelor implicate.

Este cunoscut cazul de la Ștefan Vodă, când acum jumătate de an, un colaborator al CCCEC a fost împușcat în cadrul unei misiuni speciale de serviciu. Intervenția CCCEC a avut loc la data de

operat pentru prima oară, iar apoi a plecat de urgență spre Chișinău, fiind supus intervenției chirurgicale repetate. În prezent, acesta urmează un curs de reabilitare, fiind gata să-și reia activitatea oricând va fi nevoie de el.

În cadrul urmăririi penale, ofițerii CCCEC au efectuat mai multe percheziții la domiciliile persoanelor implicate, la una dintre ele depistând un microbuz încărcat cu marfă. Valoarea acesteia a fost de circa un milion de lei. Totodată, în timpul audierilor proprietarul mărfii a recunoscut trecerea frauduloasă a vehiculului, denunțând alte două episoade similare.

Potrivit anchetei, și grănicerul reținut recunoaște că a facilitat trecerea microbuzului, dar și comiterea celorlalte două cazuri. În urma tuturor investigațiilor desfășurate de către angajații CCCEC, a fost inițiată o cauză penală conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal pe faptul trecerii ilegale peste frontiera de stat de către un grup de persoane a mărfurilor în proporții deosebit de mari. Pe acest caz avem emise deja trei sentințe, însuși capul grupării fiind condamnat.

Conform datelor din cauza penală, în perioada lunilor mai – iulie 2011, șeful secției poliției rutiere a Comisariatului de poliție Anenii Noi, de comun acord cu un inspector al secției poliției rutiere din cadrul aceluiași Comisariat de poliție și cu încă 3 persoane, au trecut peste frontiera vamală a Republicii Moldova mărfuri de larg consum în sortiment în valoare ce depășește suma de 100 000 lei, prin eludarea controlului vamal. Marfa aflată în unitatea de transport, precum și cea aflată în garajul arendat de către unul dintre reținuți, în număr de 115 cutii, se află pe teritoriul CCCEC urmând a fi dispusă evaluarea costului acesteia.

Serviciul relații cu publicul CCCEC

cea regulat carne și produse din carne din regiunea transnistreană, prejudiciind, astfel, bugetul de stat în proporții deosebit de mari. Ca urmare a controlului efectuat, s-a stabilit că genul principal de activitate a întreprinderii este comercializarea produselor și semipreparatele din carne în stare congelată.

La momentul efectuării controlului, conducerea S.R.L. „Valdesprim” a opus rezistență colaboratorilor Centrului, prin care fapt, în aceeași zi, a fost autorizată și efectuată percheziția la adresa juridică și la cele 5 gherete aflate în posesia afaceriștilor din preajma Pieței Centrale. În rezultat, la rețeaua de gherete, precum și la depozitul firmei au fost

11.04.2011, ora 21.00, într-o casă din satul Tudora, Ștefan Vodă. Operațiunea a făcut parte dintr-o serie de percheziții desfășurate la domiciliile presupușilor membri ai unei grupări organizate, specializate în contrabandă, care ocoleau frontiera, trecând marfa prin zona verde de frontieră a s. Palanca, această porțiune de drum fiind permisă doar localnicilor din Palanca și Tudora.

Ofițerul CCCEC era echipat corespunzător, cu toate semnele distinctive, iar în momentul intrării în casă s-a prezentat. În pofida identificării sale, tatăl unuia dintre bănuți a deschis focul. Într-o stare deosebit de gravă, ofițerul CCCEC a fost transportat la Spitalul raional din Ștefan Vodă unde a fost

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

COMPETENȚE EXTERNE ALE COMUNITĂȚII EUROPENE

În legătură cu competențele externe ale Uniunii Europene, jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene a stabilit că, pe baza principiului competențelor implicite, competența internă explicată într-un anumit domeniu implică și competența externă în domeniul respectiv. Conform Tratatului CE, Comunitatea Europeană are competențe externe explicite numai în două domenii: politica comercială (conform articolului 133) și acordurile de asociere (articolul 310).

Competențele externe ale Comunității Europene nu sunt exercitate în domeniul PESC, întrucât ea aparține pilonului al doilea al Uniunii Europene, în care se aplică metoda interguvernamentală. Articolul 133 a fost modificat, prin Tratatul de la Amsterdam, pentru a permite Comunității să se adapteze la schimbările structurale din economia mondială și să reflecte responsabilitățile sporite acordate Organizației Mondiale a Comerțului. Conform noului articol 133, Consiliul poate extinde, prin vot în unanimitate, domeniul politicii comerciale comune, pentru a include negocierile internaționale și acordurile privind serviciile și proprietatea intelectuală.

Prin Tratatul de la Nisa, aceste domenii au fost adăugate celor în care deciziile sunt adoptate prin vot în majoritate calificată. Competența privind acordurile din domeniile armonizării serviciilor culturale, audiovizualului, serviciilor de educație, sociale și medicale este, în continuare, partajată cu statele membre. Aceste acorduri sunt votate în unanimitate.

COMITETUL REGIUNILOR (CR)

Comitetul Regiunilor este o instituție a Uniunii Europene, creată prin Tratatul de la Maastricht și funcțională din 1994, ce are rolul de a sprijini procesul decizional din cadrul Uniunii prin opinii cu privire la problemele ce pot afecta cetățenii Europei la nivel local sau regional. Unul dintre principalele sale obiective îl reprezintă consolidarea coeziunii economice și sociale a statelor membre. CR este un organism independent și consultativ al Uniunii Europene. Instituțiile Uniunii Europene au obligația să îl consulte, dar nu sunt obligate să respecte sugestiile sale. O decizie a Uniunii Europene poate fi considerată nulă, dacă CR nu a fost consultat (la fel ca și în cazul Comitetului Economic și Social European). Astfel, Comisia Europeană, Consiliul Uni-

nii Europene și PE au obligația de a consulta CR în domenii de competență colectivităților locale și regionale: educație și tineret, cultură, sănătate publică, transporturi, telecomunicații și energie, politică regională (fondurile structurale), cooperare transfrontalieră, mediu etc.

Comitetul are rolul de a veghea la aplicarea principiului de subsidiaritate, conform căruia deciziile trebuie luate la nivelul autorităților publice cel mai aproape de cetățeni, motiv pentru care este cunoscut și sub numele „comitetul subsidiarității”.

COMPETENȚE COMUNITARE

Deși Comunitățile Europene au o sumedenie de obiective importante, nu au competențe generale din cauza statutului lor de organizații internaționale. Cum bine știm, competențele organizațiilor internaționale sunt limitate chiar dacă obiectivele, mijloacele, instrumentele pe care le

au la dispoziție sunt importante. Comunitățile Europene nu dispun deci de toate competențele, ci doar de cele pe care li le atribuie statele membre. Tratatul constitutiv operează o distribuție a competențelor: încep cu cele exclusiv statelor, pe care statele și le rezervă considerând că au legătură cu suveranitatea; continuă prin atribuirea altor competențe instituțiilor comunitare, punctual fiecărei instituții în parte. Această împărțire poate duce la următoarele situații: în unele cazuri, este vorba despre competențe interne ale statelor, atribuite instituțiilor; în altele este vorba despre competențe nou-create care sunt atribuite instituțiilor (armonizare legislativă, de exemplu). Există și situația „pierderii” de către state a competențelor suverane (interzicerea taxelor vamale între state, de exemplu); în acest caz, ceea ce se transferă instituțiilor este controlul aplicării respectivelor politici; statele pot atribui, prin tratate, drepturi cetățenilor Uniunii Europene, drepturi care nu există în ordinea juridică națională și a căror aplicare trebuie supravegheată atât de judecătorii naționali, cât și de CJCE (libera circulație a persoanelor, dreptul la rezidență, dreptul la sufragiu activ și pasiv în alegerile locale și pentru PE etc.).

Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - specialist principal

Valentin ȘCAREVNEA - designer

Elena BALMUȘ - specialist coordonator

Sergiu PÎSLARU - specialist principal

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 400.

Dat la tipar 14.09.2011

E-mail: sep@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova